

TEATRUL DRAMATIC BAIA MARE

**O
NOAPTE
FURTUNOASĂ**
de I. L. Caragiale

CAFÉ ÉLITE

DUPĂ ce vărul tatălui meu, persoană foarte agreată în oraș, se așeza la masa lui, înconjurat de amici și-și termina cafeaua, conversația lua în mod invariabil același curs :

— Chiar l-ai văzut ?
— Cum vă văd !
— Unde ?
— În București, la Gambrinus.
— Ce făcea ?
— Ce să facă ? Bea bere.
— Cu țapul ?
— Și țapi, și halbe !
— Cum se poate ?
— Bine ! Intii a luat vrea doi țapi, pe urmă a dat-o pe halbe.

— Pe cuvînt ?
— Pe cuvînt !
Din acel moment, la masa în chestiune și chiar la cele vecine nimeni nu mai îndrăznea să dea vreo comandă sau să arunce zarul.

— Singur ?
— Ba cu mai mulți.
— Erau și femei ?
— Erau.
— Frumoase ?
— Artiste !
— Cum îi spuneau ?
— Cum să-i spună ? Nene lancule !
— Chiar Nene lancule ?
— Chiar așa, Nene lancule !
— Iar el ce făcea ?
— Ce să facă ? Ridea !
— Numai ridea ?
— Ba mai spunea și cite una.
— N-ai vorbit cu el ?
— Am dat și mina !
— Cum așa ?
— Foarte simplu ! M-am ridicat și m-am dus la masa lui : — Permiteți, am zis, unui vechi admirator, diriginte de oficiu poștal, să vă felicite.
— Și el ?
— Mi-a întins mina, foarte democrat, și m-a întrebat de unde sint ?
— I-ai spus că din Ploiești ?
— Auzi întrebare !
— Și el ?
— S-a uitat la mina pe sub pălărie, c-avea pălăria pe cap, și a ridicat nițel din sprinceană : — Vedeți ce faceți cu republica aia a doua oară...

Geo Bogza

DE CE CARAGIALE?

— Magda Bordeianu, trebuie să-ți mărturisesc, mi se pare ciudat ca un regizor tânăr să se oprească asupra unui text a lui Caragiale. Este cumva vorba de o opțiune de a ta? Ai cerut tu să ți se dea acest Caragiale?

— Da. Spectacolul cu „O noapte furtunoasă” l-am luat ca obiect de studiu. Caragiale este pentru mine autorul nostru dramatic cel mai reprezentativ. Este un spectacol pornit din credința că dedesubtul unui aparent caricatural, există un puternic filon violent. Nu doar o experiență, ci o incursiune, deși asta a prea mult spus, mai precis un bilanț între cât din tot ce înseamnă tipic, caracteristic caragialesc în afară de esența comică își are marea pondere, marele echilibru în violență, în violența la un pas de crimă. Violența pe care la rându-mi vreau să o incriminez nu doar prin ușorul protest de „a ride”.

— Nu va fi astfel trădat Caragiale încît, hai să riscăm cuvîntul, să nu se ridă?

— Nici de cum. În spectacolul nostru Caragiale e descifrat, repus pe treptele unor valențe aparținînd unei realități concrete nu doar de suprafață. O lume de pasiuni, orgolii, cu personaje tipice, care în afară de pitoresc farmec personal, au o consistență profund dramatică.

— Asta ar însemna că tonul teatrului caragialesc este unul grav?

— Bineînțeles.

— Nu ți se pare hazardată afirmația?

— Spectacolul lui Fintilie, cu „D-ale carnavalului” este un spectacol deosebit tocmai prin evidențierea rașiunilor quasi-comice. Căci mai mult decît un comic al epidermei, s-au realizat esențe.

— Mi se pare că undeva Caragiale spunea că el nu este un autor de comedii.

— Ba mai mult, aș completa eu, spunea că-l doare prostia.

— N-ai renunțat la comedie?

— Nu.

— Și nu vrei să-mi spui ce ai făcut totuși?

— Nu, pentru că niciodată nu-ți pot da satisfacție lucrurile neduse pînă la capăt. Imi face însă o deosebită plăcere faptul că ideile

imi sint împărtășite devenind obiect de studiu și apropiere de personajele lui Caragiale dintr-un alt punct de vedere față de cel cu care erau obișnuiți actorii să vadă un Rică Venturiano, Jupin Dumitrache, Veta... Actorii au fost și ei preocupați de probleme dintre cele mai diferite, au început și ei, la rindul lor, să creeze.

— Imi spuneai mai înainte că pentru tine Caragiale este un obiect de studiu. Ce înseamnă asta?

— Descoperirea unor noi valori și, mai precis, felul cum ele coexistă. În Caragiale au existat și există accente dar niciodată pînă acum nu s-a mers pe înlănțuirea acestor accente violente. Cînd găsești terenul filiera în care ele se înlănțuie, se întrepătrund, dintr-o dată, întreaga paletă coloristică capătă o altă perspectivă. Este un Caragiale redescifrat.

— Mi se pare insuficientă definiția.

— E un Caragiale tribun al adevărurilor, care, sub aparenta suprafață a comicalului ascunde o lume dură, a violenței.

— O violență a cui?

— A epocii.

— Totuși cuvîntul „violență” mi se pare prea mult. Ce fel de violență?

— Știi ce însemna să fii dus la post în vremea aceea? „Să fi postit la mine la despărțire, cu lăcrămașii. Că-i implineam eu cît i mai lipsea...?”

— Tot ce ne rămîne de făcut acum e să așteptăm spectacolul. Dar, în încheiere, hai să vedem cine ești tu, Magda Bordeianu. La Baia Mare ai realizat „Mătrăguna”. Ce ai făcut pînă atunci?

— Am căutat colectivul dramatic, prin care, reușind să mă întâlnesc pe plan profesional, să pot spune: dragi colegi, se poate face teatru și înafară de București.

— Și?

— Și iată că aici la Baia Mare orice tînăr regizor, așa cum sint numită, își poate face ucenicia foarte necesară, condiționată aici de multiple și integre date de profesionalitate. Știu că vrei să mă întrebi ce am făcut pînă acum. Nu prea îmi plac biografiile oamenilor care trăiesc din ce a fost. Întreabă-mă ce am de gînd.

— Dacă vrei...

— Îți voi răspunde printr-un singur cuvînt: Să lucrez. Adică vreau să fac, pe lângă teatru bineînțeles, teatru de păpuși, operă, operetă, estradă, film. Adică de toate.

O NOAPTE FURTUNOASĂ

comedie în două acte de I. L. Caragiale

DISTRIBUȚIA:

Jupin Dumitrache	— — — —	TEOFIL TURTURICĂ
Ipingescu	— — — — —	GHEORGHE LAZAROVICI
Chiriac	— — — — —	SANDU POPA
Veta	— — — — —	TZENKA VELCEVA BINDER
Zița	— — — — —	ECATERINA SANDU
Rică Venturiano	— — — — —	DAN ANTOCI
Spiridon	— — — — —	{ ALEXANDRU MOCIRAN GEORGE MIHĂIȚA

Dir ecția de scenă :
MAGDA BORDEIANU

Scenografia :
GHEORGHE MATEI

Regia tehnică :
NELY MRCU

Șef serv. producție :
AVRAM BĂBAN

Sufler :
VALENTINA GRAUR

Ilustrația muzicală :
FR. CZOMPA

Colaboratori tehnici: Ungureanu Constantin, maistru electrician, Pavel Păcuraru, electrician, Czompa Francisc, maistru sonorizator, Nagy Carol, maistru minuiilor decor, Stana Mioara, peruchieră, Slevenschi Ludovic, pictor decor, Fabian Ecaterina, maistră croitoreasă, Mezei Maria, croitoreasă, Mureșan Mircea, maistru croitor, Nedila Simion, Mureșan Dumitru, croitori, Dolgos Ludovic, maistru tâmplar, Nyiri Iosif, Pop Ștefan, Medan Nistor, tâmplari, Chiriguș Emilia, costumieră, Daubner Elisabeta, recuziteră, Balogh Andrei, mobilar, Mociran Dumitru, Pop Daniel, Popstan Alexandru, Cadar Gheorghe, minuiitori decor, Busecan Dumitru mecanic.

teze și paranteze

de Aurel BARANGA

nenea iancu

S-au împlinit, la 29 ianuarie, o sută douăzeci de ani de la nașterea unui mirific luceafăr al literelor românești, acela cărui antologii auguste îi spune: Ion Luca Caragiale, acela pe care întreg poporul român — observația a făcut-o înaintea mea Geo Bogza — îl cheamă cu un ton de tandră familiaritate: „Nenea Iancu”.

M-am întrebat, de nenumărate ori, care e explicația, nu a unui respect îndrituit, nu a unei admirații meritate, dar a acestei afecțiuni manifeste, frizând, nu rareori, pasiunea pentru un om de la a cărui moarte se vor împlini, în curând, șaiszeci de ani.

Cred că răspunsul nu poate fi decât unul singur: opera și viața lui I. L. Caragiale fac un tot inextricabil, iar lumea lui nenea Iancu, cu atîta vigoare, necruțare și autenticitate zădărnită de el, deși devorată de mult filă de istorie și piesă de muzeu, n-a încetat să ne fie proaspătă în memorie, într-atît marele gravor ce a lucrat cu apa tare a săbiei i-a fixat trăsăturile esențiale într-un fascinat și vesnic viu panoramic.

Evident, Ion Luca Caragiale a imortalizat marile vicii ale societății burgheze, tragica, zguduitoare disoluție morală, intruchipată în câteva

trăsături etice și sociale fundamentale: parvenetismul, carierismul, demagogia, corupția, nepotismul, intervenționismul, arghirofilia — tare ale unei societăți condamnate, dar care au mai fost ilustrate în istoria literaturii lumii. Acolo unde nenea Iancu își dezvăluie însă întreaga sa măreție, de o fabuloasă originalitate, este în descoperirea unei realități, de o tulburătoare candoare aparentă, și care se numește: **moftul**.

Moftul e o noțiune abstractă de o infinită complexitate, refuzindu-se de la orice definiție, fiindcă e însuși **nimicul**. Dar **nimicul** pretentios, umflat, aonqoric, suficient și ostentativ, **nimicul** discutat pe toate fețele lui, dar mai ales la esență, lor **moftangiul** este acel tip uman care știe tot, se pronunță cu aceeași competență în toate domeniile și e gata să adapte orice atitudine, în funcție de halba care îi stă în față și de „amici” cu care s-a încurcat la o parolă. **Moftangiul** se caracterizează mai fericit prin ceea ce n-are: n-are dubii, n-are întrebări, n-are drame, are numai certitudini și soluții. Capacitatea infernală a lui nenea Iancu de a-l detecta pe **moftangiu** venea din retina lui radioarafică, din auzul său fin, dar, mai ales, dintr-o nesfârșită rezervă meditativă.

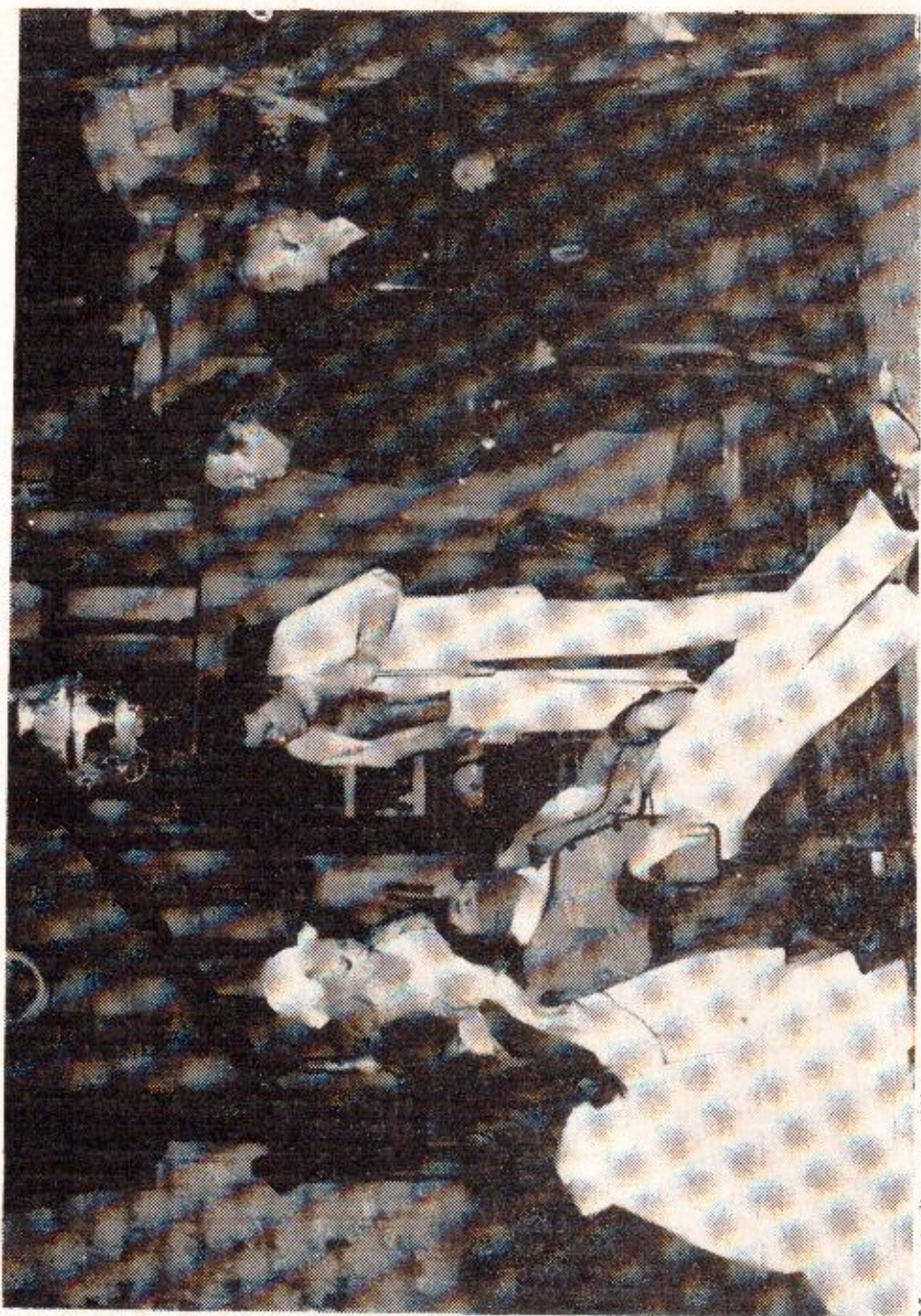
Nenea Iancu privește lumea prin ochelarii lui aburii, vesnic mistuit de îndoiele.

Am auzit, de curînd, un fapt de viață, absolut autentic, de o semnificație fundamentală pentru psihologia ilustrului artist. Într-o seară, la Berlin, subtitlul critic și om de cultură care a fost Paul Zarifonol s-a ombalat într-o disertație orală, vorbind câteva ore în sir despre Immanuel Kant. Nenea Iancu l-a ascultat cu o atenție neprefăcută, pentru ca, la sfîrșit, să pună și el o întrebare: „Ascultă Păvălucă, Kant ăsta al tău n-o fi fost și el vreun moftangiu?”

Ei bine, dacă și pe Immanuel Kant o prinsese nenea Iancu să-i susoecteze, vă imaginați cu ce atenție fără iertare și-a privit contemporanii și cum i-a văzut învâștă de blaznane, de vesminte și de piele, priviți în adîncuri pînă la viscere.

De aici darul, măiestria și etnritatea lui nenea Iancu.

De aici sentimentul nostru că-l putem vedea oricînd la „Gambrinus”, mai viu, mai tînăr și mai plin de vervă ca oricînd.

Moment din repetiție

Gratuit pentru popularizare

I.P.M. Baia Mare — C.10107